

Orðaljóði í lagi

Men viðgerðin av orðaljóði mínum hevur verið heilt burturvið

Tað skal ikki dyljast, at undirritaði undir viðgerðini av lögtingsmálinum um upphøggingarstuðul, var sera vónsvikin av viðgerðarhátinum, sum samgongan hevur víðgjørt hetta mál uppá.

Almenningurin hevur enn ikki fingið høvi at gera sínar egnu metingar av orðaljóðinum.

Orð og setningar verða tiknir úr samanhanginum, og verða víðgjörd á ein slíkan hátt, sum ikki sær seg slíkum víðgerðum.

Undirritaði kann ikki verða samdur við teimum, sum halda at orðaljóðið er hvast, osakligt, óvandaligt, ella á nakran hátt gongur nøkrum ov nær. Tvørturímóti verður orðingin hildin á einum sera sakligum stóði, sum hóskar væl til háttin, sum samgongan víðger mál uppá.

Tað er heilt náttúrligt, at ein politiskur meiriluti kemur við hørdum politiskum ábreiðslum. Orðið »politiskur meiriluti« gevur jú meirilutanum fullan rætt at gera tað, tey hava hug til.

Undirritaði er á ongan hátt lopin fram av, og tekur sjálvsagt fulla ábyrgd av hvørjum einstokum skrivaða orði.

Fyri at eingin misskiljing skal verða, loyvur undirritaði sær at prenta fulla orðaljóðið. Orðingin er henda:

»Minnilutin (Lasse Kleini forir fram, at funnist verður at at hetta mál verður skundað igjøgnum, og at minnilutin ikki hevur høst stundir at víðgjørt hetta stóra mál, sum er ein partur av »uppritinum«, sum samgongan hevur boðað frá í sambandi við loysnina av fiskivinnutrupulleikum. Í øðrum parlamentariskum lundum høvdu tey rodnad av skomm yvir slíka víðgerð, og er talan um eina háðan og undirgraving av demokratisku skipan okkara. Eingin ivi er um, at bólkar, sum royna at hotta demokratisku skipanina aðrastaðni, høvdu lært nógv av tí, sum hendir í føroyska samfelagnum í dag.

Orsökir at trúgva

Hesin málburður er ikki vanligur á okkara leið, og er heldur ikki hóskandi undir vanligum umstøðum, men tá talan er um háttin, sum samgongan leggur upp til í spurning-

inum um at avgreiða mál uppá og víkja burtur frá allari vanligari mannagongd og ikki gevur minnilutanum møguleika at víðgera málið, so eru orsøkir til at trúgva, at samgongan er óreiðilig og effektiv á ein heilt óvanligan hátt.

Fólkið uppreistur

Hesin arbeidshátturin minnir ikki sørt um ta mannagongd, sum varð brúkt eystanfyrri í teimum sosialistisku londunum, áðrenn fólkið gjørdi uppreistur.

Hesin parturin var skrivaður 22. februar 1990. Formaðurin kravdi at hetta mál skuldi leggjast fram friggjadagin 23. februar 1990 og vildi undir ongun umstøðum víkja burtur frá hesi freist. Víðgerðin í nevndini var so at siga eingin.

Ongar upplýsingar um, hvussu henda skipan skuldi virka í praksis, einki um, hvørji slog av skipum skuldu úr flotanum, hvussu fiskiskapurin á grunninum skuldi avmarkast, hvussu nógvir trolarar skuldu úr flotanum o.s.fr.

Hotta við stevning

Orsøkin til, at málið ikki bleiv framlagt friggjadagin, 23. februar, var tann, at samgonguflokkarnir klandraðust innanhýsis, og eitt mál fyrri og annað eftir varð tikið sum gisli.

Tann 7. mars 1990 varð minnilutin biðin um at koma á fund í fiskivinnunevndini. Einasta mál á skránni voru víðmerkingar frá minnilutanum. Eg fekk boð frá formanninum um, at strikaði eg ikki ávisar víðmerkingar í áliti minum, so fór meirilutin í fiskivinnunevndini at stevna, og at nevndin var sinnad at geva mær eina freist til friggjadagin at rætta í álitinum. Gjörði greitt við tað sama, at tað kundi ikki verða talan um at strika nakrar víðmerkingar. Tvørturímóti kundi tað hugast, at minnilutin fór at herða sínar víðmerkingar. Minnilutin óttaðist onga stevning.

Á tilvildarlíggum stóði

Minnilutin mótmælir framvegis harðliga, at ikki stundir verða gívnar andstøðni at víðgera málið á ein reiðiligan hátt, og

kann undir ongun umstøðum goðtaka, at mál verða víðgjörd á einum slíkum tilvildarlíggum stóði.

Andstøðan hevur ongan møguleika havt fyrri at víðgjørt hetta mál út í æsir, og hesum hava vit eisini mótmælt undir nevndarviðgerðini. Vit fingur tveir dagar afturat at víðgera málið, men tað er á ongan hátt nóg mikið. (Samgongan hevur arbeitt við spurninginum í eitt hált ár).

Taka ikki undir

Frammanundan hava vit havt eina kunngerð um spurningin um upphøggingarstuðul, og bygdi henda kunngerð á eina víðmerking í figgjarløgtingslógini fyrri 1988 og 1989, og sjálvt um Sjálvstýrisflokkurin var við til at seta kunngerðina í gildi í síni tíð, ásanna vit, at hetta var eitt mistak.

Almenn stýring

Hetta uppskotið um lögtingslóg um upphøggingarstuðul er bert ein partur av »fiskivinnupakkanum«, sum samgongan hevur boðað frá, og tað sæst týðilig og greitt, at samgongan leggur dent á í sinum politikki almenna stýring á so at siga øllum økjum, eina kúgaða stýring, eina sentralstýrda stýring, eina stýring, sum um stutta tíð kemur at leggja alt samfelagið í sor.

Minnilutin kann undir ongun umstøðum goðtaka, víkið verður burtur frá friu marknaðarskipanini, og at liberala hugsjónarstøðið, sum alt okkara samfelag byggir á, verður lagt í oyði.

Lovprisa »uppritinum«

Uppskotið leggur dent á, at landskassin letur kr. 5.000 fyrri hvørt tonsið, og kr. 10.000 í studningi fyrri hvørt bruttoregistarons í málbrævinum hjá fiskifarinum.

Her verður fyrst og fremst hugsað um nøgdinar av fiski, sum skipini veiða, idnaðarskipini, svartkjaftaskipini og trolarnir, í meðan útróðrarbátarnir og laksabátarnir verða fyrri stórum vanbyti. Sama er galdandi, tá talan er um støddina á skipunum.

Hetta er ein sera óhepp-

tjak

in og óhugnalig skipan, serstakliga tá vit hava í huganum, at samgongumenn í ein rættiliga stóran mun verða av júst hesum skipum, og tað er heldur einki at siga til at ávisir bankar lovprisa »uppritinum«. Talan er í høvudsheitum um persónlig bjargingartiltek, og ikki um áhugamál samfelagsins.

Størri krøv til skattaborgaran

Talan er um eina skipan, sum uttan iva kemur at seta enn størri krøv til landskassin, og gevur einstaklinginum enn størri byrðar.

Tað ljóðar at samgongan ongar ætlanir hevur um at leggja rávrubýtið til flakavirkini til víðgerðar í lögtinginum, og hetta má metast at vera grov-

asta undirmeting nakrantíð av Føroya lögtingi. Heldur ikki er ætlanin, at lögtingið skal sleppa at víðgera støðuna hjá flakavirkjum og skipum fyrri ikki at tala um sjófólk og flakafólk, sum við tiltaki samgongunnar verða tveitt út í arbeidsløysi og vónloysi í triggjar til fyra mánaðir av árinum aftan á, at rávrubýtið er sett í verk.

Minnilutin mælir frá at

samtykkja uppskot landsstýrisins, og mælir í staðin til, at fria marknaðarskipanina aftur fer at virka í føroyska samfelagnum.

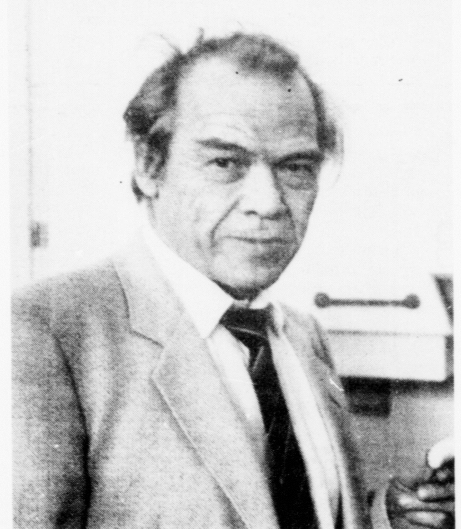
Fiskivinnunevndin,
9. mars 1990
Lasse Kleini

Søla av laks á fría marknaðinum

Meðan vit gafla í okkum islendskt seyðakjót og danskt oksakjót og smør, ið verður selt okkum fyrri prisir, ið eru langt niðanfyri galdandi marknaðarprisir, so eru vit knappliga sjálvir á gosi, um onkur er so djarvur, at hann seilir sín laks á fría marknaðinum fyrri prisir, ið í hvussu so er eru omanfyri »norskan minstapris« (hvør »føroyski« minstaprisurin á laks er dugir í dag helst eingin at svara uppá). Hvar er nú veruleikin aftanfyrri herrópið »fria kapping«?

Norðmenn meta at um teir halda soluni niðanfyrri 110.000 tons av laks, so vil meðal marknaðarprisurin hækka við minst 5%. Men tverri verður framleiðslan í ár minst 150.000 tons, so fyrri at fáa henda meirpris uppá 5%, mugu teir krógva burtur 40.000 tons í frystigoymslunum — t.v.s. meira enn 25% av laksafarmleiðsluni. Hesi 40.000 tonsini skulu við øðrum orðum seljast á nýggjum marknaðum.

Tann fyrsti spurningur, alarin eigur at seta sær

her er: Hava hesir klóku norsku »planøkonomar« tikið hædd fyrri tí »psykologi«, sum liggur í at marknaðurin veit at 40.000 tons verða lögð á goymslu — ein goymsla, sum má út á marknaðin fyrr ella seinni?

Norðmenn hava ásett hesar (f o b ?) minstaprisir (Nkr/kg) fyrri laks í dag:

1—2 kg	26,50
2—3 kg	28,50
3—4 kg	30,50
4—5 kg	34,50

